

Provođenje aktivnosti slušanja klasične i svjetovne glazbe uz pokret s djecom rane i predškolske dobi

Kovač, Lara

Master's thesis / Diplomski rad

2024

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Teacher Education / Sveučilište u Zagrebu, Učiteljski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:147:313914>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-01-29**

Repository / Repozitorij:

[University of Zagreb Faculty of Teacher Education - Digital repository](#)

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
UČITELJSKI FAKULTET
ODSJEK ZA ODGOJITELJSKI STUDIJ

Lara Kovač

**PROVOĐENJE AKTIVNOSTI SLUŠANJA KLASIČNE I SVJETOVNE GLAZBE UZ
POKRET S DJECOM RANE I PREDŠKOLSKE DOBI**

Diplomski rad

Zagreb, rujan 2024.

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
UČITELJSKI FAKULTET
ODSJEK ZA ODGOJITELJSKI STUDIJ

Lara Kovač

**PROVOĐENJE AKTIVNOSTI SLUŠANJA KLASIČNE I SVJETOVNE GLAZBE UZ
POKRET S DJECOM RANE I PREDŠKOLSKE DOBI**

Diplomski rad

Mentor rada:

Umjetnička savjetnica, Josipa Kraljić

Zagreb, rujan 2024.

SAŽETAK

Glazba je prisutna u životu ljudi od davnina kroz razne rituale, svečanosti i običaje. Isto je tako glazba dio djetetova života i prije nego se rodi. Dok je u majčinom truhu, dijete čuje majčin glas, pričanje i pjevanje. Ona utječe na cjeloviti razvoj djeteta, na razvoj kreativnosti i mašte, na socijalne kompetencije te na stvaranje vlastite osobnosti. Glazba je umjetnost koja je u uskoj korelaciji s plesom. Dijete na zvuk najprije odgovara pokretom. Pokretima i plesanjem potiče se razvoj motoričkih vještina i kognitivno funkcioniranje. Glazba i ples su dvije umjetnosti koje zajedno djeluju na odgoj djeteta rane i predškolske dobi. Kada se govori o glazbenom ili plesnom odgoju, bitno je znati kojim glazbenim djelima se treba izlagati djecu. To bi trebala biti djela koja su umjetnički vrijedna i kvalitetna. Veza između glazbe i plesa očituje se u aktivnom slušanju glazbe. Aktivnosti aktivnog slušanja glazbe uz pokret pozitivno utječu na stvaranje samopouzdanja i samopoštovanja kod djece rane i predškolske dobi. Također utječe i na razvoj motoričkih, glazbenih, dramskih i scenskih vještina. U ovome je radu cilj bio provesti aktivnosti aktivnog slušanja glazbe uz pokret na klasičnu i na svjetovnu/modernu glazbu. Te se aktivnosti provode na način da su u glazbeno djelo integrirani priča i ples. Cilj je bio uvidjeti koliko su djeca prema dobi i spolu zainteresirana za provedbu ovakvih aktivnosti. Također, iz polustrukturiranih intervjua s odgojiteljima, cilj je bio uvidjeti kakve se sve glazbene aktivnosti provode u odgojnim skupinama te u kojoj se mjeri provode aktivnosti aktivnog slušanja glazbe uz pokret.

Ključne riječi: glazba, pokret, ples, aktivno slušanje, odgoj

SUMMARY

Performing activities of listening to classical and contemporary music with movement for preschool children

Music has been present in human lives since ancient times, through different rituals, ceremonies and traditions. In the same way, music is a part of a child's life even before its birth. While in its mother's belly, the child hears its mother's voice, talking and singing. The music affects the child's development as a whole, it affects development of creativity and imagination, social skills and on formation of a personality. Music is an art in close correlation with dancing. The first way a child reacts to sound is through movement. Movement and dancing encourage development of motoric skills and cognitive functioning. Music and dance are two art forms that affect upbringing of children of early and preschool age. When talking about musical or dance upbringing, it is important to know which musical pieces to expose children to. Those pieces should be artistically valued and of good quality. The connection between music and dance is revealed in active listening of music. Activities of active listening of music with movement positively affect formation of confidence and self – esteem when it comes to children of early and preschool age. It also affects the development of motoric, musical, dramatic and scenic skills. The goal of this paper was to carry out activities of active listening of music with movement on classical and contemporary music. Those activities are carried out by integrating story and dance into music. The goal was to see how interested the children would be in these activities based on their gender and age. Another goal was to see which musical activities are being carried out in educational groups and in which amount are the activities of active listening to music being carried out, from semistructured interviews with preschool teachers,

Key words: music, movement, dance, active listening, upbringing

SADRŽAJ

1. UVOD	1
2. GLAZBA KAO ODGOJ.....	2
2.1. <i>Uloga odgojitelja u glazbenom odgoju djeteta.....</i>	2
2.2. <i>Preduvjeti za glazbeni razvoj.....</i>	3
2.2.1. <i>Djetetova muzikalnost.....</i>	4
2.2.2. <i>Postojeće glazbene sposobnosti.....</i>	4
2.2.3. <i>Glazbena inteligencija</i>	6
3. UTJECAJ GLAZBE NA DJEČJI RAZVOJ	7
3.1. <i>Utjecaj glazbe na kognitivni razvoj</i>	7
3.2. <i>Utjecaj glazbe na razvoj govora.....</i>	8
3.3. <i>Utjecaj glazbe na socio – emocionalni razvoj</i>	9
3.4. <i>Utjecaj glazbe na motorički razvoj.....</i>	9
4. SLUŠANJE GLAZBE	10
4.1. <i>Pasivno slušanje glazbe.....</i>	11
4.2. <i>Aktivno slušanje glazbe.....</i>	12
4.3. <i>Odabir skladbi za slušanje glazbe</i>	13
5. POKRET I PLES.....	14
5.1. <i>Ples kao dio igre</i>	15
5.2. <i>Plesni odgoj</i>	16
6. PRAKTIČNI DIO.....	17
6.1. <i>Metodologija istraživanja.....</i>	17
6.2. <i>Cilj i istraživačka pitanja.....</i>	18
6.2.1. <i>Pitanja iz intervjua s odgojiteljima.....</i>	18
6.2.2. <i>Pitanja iz intervjua s djecom.....</i>	18
6.2.3. <i>Priča za skladbu Petra Iljiča Čajkovskog „Ples labudova“</i>	19
6.2.4. <i>Priča za skladbu Meghan Trainor: „Better when I'm dancing“</i>	20
6.3. <i>Hipoteze</i>	22
6.4. <i>Uzorak.....</i>	23
6.5. <i>Rezultati i rasprava.....</i>	24
6.5.1. <i>Rezultati prikupljeni iz intervjua s odgojiteljicama.....</i>	24

6.5.2. <i>Rezultati prikupljeni iz provedenih aktivnosti aktivnog slušanja uz pokret te iz intervjua s djecom</i>	28
7. ZAKLJUČAK	31
LITERATURA	32

1. UVOD

Glazba je prva umjetnost s kojom se djeca susreću još dok su u majčinoj utrobi. Ona u djetetu izaziva radost i veselje te igra veliku ulogu u njegovu cjelokupnom razvoju (Manasteriotti, 1982). Glazba se od davnina koristila u razne svrhe te je bila dio svakodnevnog čovjekova života. Zbog njezine duge povijesti, postala je predmetom odgoja (Rojko, 2012).

Budući da glazba pospješuje djetetov cjeloviti razvoj, ona utječe na kognitivni, motorički, socio – emocionalni razvoj te na razvoj govora. Djeca bi stoga trebala od najranijih dana biti upoznata s glazbom. Djeca glazbu doživljavaju fiziološki, emocionalno i intelektualno. Slušajući glazbu, ono prati i počinje razlikovati glazbene elemente. Dvije su vrste slušanja glazbe, a to su pasivno i aktivno slušanje glazbe. Pasivno slušanje glazbe kod djeteta izaziva emocionalno i intelektualno uživanje, dok aktivno slušanje glazbe traži intelektualnu usredotočenost (Sam, 1998). Obje vrste slušanja glazbe jednako su važne te je stoga bitno djecu izlagati kvalitetnoj i umjetnički vrijednoj glazbu (Marić i Goran, 2013).

Ples i pokret usko su vezani uz glazbu. Kada novorođenče čuje zvuk, ono na njega prvo odgovara pokretom. Ples također utječe na cjeloviti razvoj djeteta te kao i glazba ima odgojnu komponentu. Plesni odgoj pospješuje razvoj kinestetičkog osjeta, kao i razvoj kreativnosti i mašte (Gospodnetić, 2015). Budući da su glazba i ples usko vezani jedno uz drugo te se međusobno prožimaju, odgojitelji bi ih u svome odgojnom – obrazovnom radu trebali često primjenjivati. Te su dvije umjetnosti izrazito važne u životu djece jer im pružaju radost, veselje, mir te ih oblikuju kao pojedince.

2. GLAZBA KAO ODGOJ

Od samog početka čovječanstva, glazba je prisutna u čovjekovu životu. Prema Rojku (2012) čovjek je koristio glazbu da mu olakša svakodnevicu, rad, da mu pruži zadovoljstvo, zabavu i hrabrost. Glazba se koristila i u vjerske svrhe jer se vjerovalo u njezinu nadnaravnu „moć“. Budući da je glazba od davnina bila sastavni dio čovjekova života, Rojko (2012) naglašava da je zbog toga postala predmetom odgoja. Dakle, glazbeni odgoj je najstarije područje odgoja.

Prva umjetnost s kojom se djeca upoznaju od najranije dobi jest glazba. Ona kod djeteta izaziva veselje i radost te bi s glazbenim odgojem trebalo započeti već od prve godine djetetova života. Dijete je već u majčinoj utrobi upoznato s raznim zvukovima koji dolaze iz vanjskog svijeta, kao što je npr. majčin glas. Zbog toga je veza djeteta i glazbe ukorijenjena u biološkom, fiziološkom i psihološkom smislu. „Kao i ostale grane umjetnosti, muzika je nezamjenjivo sredstvo estetskog odgoja, čija je bit da u djeci razvija osjećaj i smisao za lijepo u muzici, da postavlja temelje muzičkog ukusa djece, da ih osposobi na u muzici nalaze izvor svojih estetskih doživljaja i poticaje za razvoj stvaralačkih snaga“ (Manasteriotti, 1981; str. 2).

Vidulin (2016) naglašava da bi glazbeni odgoj najprije trebao započeti u obiteljskom domu. Dijete od najranijih dana pokazuje zanimanje za zvukove iz njegove okoline, roditelji bi trebali omogućiti da dječja okolina bude ispunjena umirujućim i nježnim zvukovima koji kod djeteta stvaraju ugodu i mirno raspoloženje. Dobro odabrana glazba u obiteljskom domu ili ustanovi, pozitivno utječe na razvoj slušne osjetljivosti te razvijanje estetskih osjećaja i želje za slušanjem. Glazba obogaćuje dječje emocije, utječe na razvoj intelektualnih, glazbenih i tjelesnih sposobnosti te razvija smisao za lijepo (Marić i Goran, 2013).

2.1. Uloga odgojitelja u glazbenom odgoju djeteta

Odgojno – obrazovne ustanove i njihovi kvalificirani djelatnici imaju veliku odgovornost i važnu ulogu u sustavnom glazbenom odgoju i obrazovanju djece. Odgojiteljeva je dužnost poticati, razvijati i usavršavati glazbene vještine djece. Njihovim stručnim radom djeca unaprjeđuju svoje sposobnosti i glazbene dispozicije (Vidulin, 2016).

Svako dijete je različito i individualno za sebe. Odgojitelji bi trebali nastojati svakome djetetu pristupiti individualno, biti zainteresirani za njihove potrebe, aktivnosti i interese te ih poticati da konstantno proširuju svoje znanje i iskustva. Odgojitelj u radu s djecom treba biti prisutan te prepoznati individualne potrebe svakoga djeteta jer je to preduvjet za zdravi, daljnji razvoj života djeteta (Gospodnetić, 2015).

Prema Vidulin (2016) glazbeni se odgoj u najranijoj dobi bazira na upoznavanju djece s glazbom i osnovnom glazbenom terminologijom. Glazbene bi aktivnosti trebale biti dobro isplanirane i pripremljene kako bi osigurale dječji napredak. Vidulin (2016; prema Radoš, 2010) ističe da je period od treće do šeste godine djetetova života ključan u mogućnosti boljeg glazbenog napretka. Gospodnetić (2015) također naglašava da je to razdoblje izuzetno bitno za glazbeni razvoj djeteta te idealno vrijeme za isprobavanje instrumenata. Odgojitelj potiče djetetov glazbeni razvoj kroz razne glazbene aktivnosti kao što su sviranje, pjevanje, slušanje glazbe, istraživanjem i pokretom, praktičnim i radnim zadacima i dr. Glazbeni odgoj u ovom ključnom periodu djetetova života treba implicirati glazbene aktivnosti poput razvoja glazbenog sluha prepoznavanjem i razlikovanjem različitog trajanja i visine tona, sviranje na udaraljka, razvoj ritma, razvoj dječjeg glasa, igre s pjevanjem, glazbenu dramaturgiju te razvoj samostalnog dječjeg glazbenog izražavanja (Vidulin, 2016).

2.2. Preduvjeti za glazbeni razvoj

Prema Manasteriotti (1981) poznato je da se svako dijete rađa s nekim glazbenim dispozicijama. Marić i Goran (2013) ističu da su te glazbene dispozicije ključne za razvoj glazbenih sposobnosti. Također na razvoj glazbenih sposobnosti djeluje i okolina u kojoj dijete obitava i raste te djetetova vlastita aktivnost. Zbog toga je važno djecu od najranijih dana upoznavati s glazbom i omogućiti im ugodno zvučno okruženje.

Dugonjić (2019; prema Radoš, 2010) navodi tri ključna preduvjeta u procesu odgoja djeteta koji unapređuju njegov glazbeni potencijal:

- djetetova muzikalnost
- postojeće glazbene sposobnosti
- glazbena inteligencija

2.2.1. Djetetova muzikalnost

Muzikalnost ili glazbena nadarenost, prema Enciklopediji.hr, prirodna je sposobnost koja omogućava čovjeku da shvati, razabere i upamti ritmičke i melodijske elemente glazbe, kao i značaj glazbenog izričaja. Obično se javlja već u ranoj dječjoj dobi, između druge i desete godine života.

Muzikalnost obuhvaća širok spektar glazbenih znanja, sposobnosti, vještina, iskustva i senzibiliteta koji se kod svake osobe razlikuju (Dugonjić 2019; prema Kazić, 2013). Vidulin (2016; prema Radoš, 2010) razmatra dječju muzikalnost kao sposobnost reagiranja na glazbu, pokazivanja osjetljivosti na osjećajnu i estetsku vrijednost glazbe i na njezina ekspresivna svojstva. Također uključuje i sposobnost doživljaja, razumijevanja, pamćenja, reprodukcije, vrednovanje glazbe, kao i sposobnost organizacije u glazbi.

2.2.2. Postojeće glazbene sposobnosti

Vidulin (2016) ističe da su postojeće glazbene sposobnosti rezultat nasljednih čimbenika i onoga što je naučeno ili formalnim ili neformalnim putem. Stoga je glazbena sposobnost mogućnost da se zadani glazbeni zadatak uspješno svlada i riješi. Jedna od primarnih zadataka odgoja i obrazovanja je upravo razvoj glazbenih sposobnosti kod djece. Dakle, od iznimne je važnosti poticati, pratiti i usmjeravati razvitak glazbenih sposobnosti, imajući u vidu individualne potrebe djece. U glazbene se sposobnosti ubrajaju osjetljivost za visinu tona, jačinu tona i ritmičke izmjene tona, percepcija ritma, zapamćivanje melodije, shvaćanje tonaliteta, sposobnost uočavanja estetskog značenja i dr. (Mendeš, Marić i Goran, 2020). Iako na djetetov razvoj glazbenih sposobnosti veliki utjecaj imaju okolinski čimbenici, sva djeca od rođenja nadalje imaju pravilan i podjednak tijek razvoja glazbenih sposobnosti (Starc, Čudina – Obradović, Pleša, Profaca i Letica, 2004). Taj pravilan razvoj glazbenih sposobnosti autori Starc i sur. (2004) prikazuju u tablici tijeka razvoja glazbenih sposobnosti.

Tablica 1

Tijek razvoja glazbenih sposobnosti

DOB	FUNKCIJA	MANIFESTACIJE
FAZA SLUŠANJA		
0 - 1 mj.	Reagiranje na zvuk	Žmirkanje, podrhtavanje
1 mj.	Reagiranje na zvuk	„akustička fiksacija“ (umirivanje pri slušnom podražaju)
3 mj.	Lociranje zvuka	Okretanje glave prema zvuku
4 – 6 mj.	Početak aktivne recepcije glazbe	Sluša pažljivo, pokazuje znakove zadovoljstva, pokreće se na zvuk cijelim tijelom
FAZA MOTORIČKE REAKCIJE NA GLAZBU		
6 mj.	Početak glazbenog oponašanja (izravnog)	Pokušaji glazbene reprodukcije
6 – 9 mj.	Gukanje kao odgovor na glazbu (izravno)	Reprodukcija promjena u visini ili ritmu
FAZA PRVE GLAZBENE REAKCIJE		
9 mj.	„glazbeno brbljanje“ diferencirano reagiranje	Pokušaji glazbene reprodukcije
12 – 18 mj.	Porast broja motoričkih reakcija na glazbu	Razne reakcije zgrade ili neugode na razne vrste glazbe
18 mj.	Početak usklađivanja pokreta i glazbe	
FAZA PRAVE GLAZBENE REAKCIJE		
18 – 24 mj.	Spontano pjevanje	Pjevanje bez riječi (mali intervali), oponašanje teksta, oponašanje nekoliko taktova melodije
2 – 3 god.	Rivalitet spontanog pjevanja i oponašanja poznatih melodijskih sekvenca	Požljivo slušanje, koncentracija na glazbene podražaje
3 god.	Porast glazbenog interesa; povećava se usklađenost pokreta s glazbom; povećava se količina pjevanja po glazbenim modelima na	

	račun spontanog pjevanja; uspješno oponašanje ritma i melodije u 50% djece
FAZA IMAGINATIVNE PJESME	
3 – 4 god.	Pjevanje raznovrsnih pjesama, često su izmišljene ili sastavljene od dijelova poznatih pjesama, melodijski su inventivne, ritmički skromne
FAZA RAZVOJA RITMA	
5 – 6 god.	Sposobnost održanja ritma se poboljšava dvostruko; poteškoće: ne mogu prilagoditi pokrete promjenama tempa, greške u intervalima, slučajno transponiranje u drugi tonalitet; još ne razlikuju riječ, ritam i visinu tona
FAZA STABILIZACIJE GLAZBENIH SPOSOBNOSTI	
6 – 9 god.	Nagli razvoj melodičnih i ritmičkih vidova glazbene sposobnosti; u skladu s razvojem nastanka pojmova (u kognitivnom području) nastaju i glazbeni pojmovi: ritmički, melodijski, harmonijski, pojmovi o glazbenoj formi; percepcija i razumijevanje glazbe olakšani su usvajanjem pojmova: trajanje, tempo, takt, melodijsko kretanje i tonalitet

2.2.3. Glazbena inteligencija

Prema Dominis (2021) glazbena je inteligencija povezana s Gardnerovih sedam vrsta inteligencije. Ona je spoj kognitivnih operacija s pomoću kojih pojedinac može opaziti te osmisliti organizaciju zvučnih zadataka. Razvijena glazbena inteligencija omogućuje djetetu da prepozna ritam, melodiju, različite glazbene sadržaje, zvukove iz prirode i dr. (Sokolić, 2019).

3. UTJECAJ GLAZBE NA DJEČJI RAZVOJ

Dundović i Sam Palmić (2012) ističu da je glazba izuzetno važna kada se govori o odgojno-obrazovnom, sociokulturološkom te svakom drugom kontekstu koji je dio života pojedinca i društva u kojem se pojedinac ostvaruje. Rana i predškolska dob ključna je za poticanje djetetovih glazbenih iskustava i mogućnosti jer je glazbeni razvoj sastavni dio cjelovita djetetova razvoja (Mendeš i sur., 2020).

Glazba utječe na svako dijete. Djeca doživljavaju glazbu kroz emocije, odnosno kao emocionalno iskustvo. Kroz uživanje u zvuku, djeca stječu osnovna glazbena iskustva koja im kasnije pomažu da svladaju teškoće u drugim aktivnostima. Još je od davnina Aristotel isticao da su radost i čuđenje osnova svake spoznaje. Kada se djeca prvi puta susretnu s glazbom, na njihovim se licima očituju upravo radost i čuđenje. Glazba se ne sluša samo uhom, već cijelim tijelom i bićem. Ona neposredno utječe na razne psihičke i somatske funkcije (Majsec Vrbanić, 2009).

Glazba je dio cjelovita djetetova razvoja jer kao što je već rečeno, prisutna je u njegovom životu i prije njegova rođenja. Putem glazbe i zvuka, dijete dok je u truhu upoznaje majčin glas. Razna su istraživanja u području glazbe dokazala da glazba pozitivno utječe na djetetov intelektualni, tjelesni i emocionalni razvoj (Manasteriotti, 1981). Marić i Goran (2013) ističu da glazba pozitivno utječe na djetetov intelektualni razvoj, pogotovo u području razvoja govora. Nadalje, glazba obogaćuje djetetov emocionalni život i pomaže mu u razvijanju socijalnih kompetencija. Uz glazbu djeca također razvijaju i motoričke vještine. Dakle, glazba bi trebala biti prisutna od djetetovih najranijih dana kako bi njegov daljnji razvoj bio što bolji i uspješniji. „Muzika unosi mnogo živosti i raznolikosti u život djeteta i u tomu se krije njezin čar i moć u odgoju već od najranije dobi.“ (Manasteriotti, 1981; str. 4).

3.1. Utjecaj glazbe na kognitivni razvoj

Kognitivni ili spoznajni razvoj zapravo se odnosi na mentalne procese koji pomažu djetetu da razumije i pokuša sebi prilagoditi stvari i svijet koji ga okružuje (Starc i sur., 2004). Glazbene aktivnosti pozitivno utječu na razvijanje i poboljšanje kognitivnih procesa, kao što su pamćenje, opažanje, mišljenje i djelovanje (Zadro, 2020). Često se veza između kognitivnog funkcioniranja i glazbe promatra i istražuje iz aspekta utjecaja glazbe na kognitivne sposobnosti koje nisu vezane

uz glazbu. Nikolić (2018) spominje istraživanje autora Schellenberga (2004) koji je provođenjem raznih istraživanja, zaključio da se djeca koja imaju više kognitivno funkcioniranje češće opredjeljuju za glazbene aktivnosti od djece s nižim kognitivnim funkcioniranjem. Također, ističe da djeca koja su imala neku vrstu glazbene poduke, češće imaju bolja akademska postignuća.

Nikolić (2018) spominje istraživanja Kalmara (1982) i Wolffa (1979) koji ističu da aktivno bavljenje glazbom pozitivno utječe na razvoj kreativnosti. Što je duži glazbeni utjecaj u životu osobe, to će ona pokazivati bolje rezultate u području kreativnosti.

3.2. Utjecaj glazbe na razvoj govora

Prema Starc i sur. (2004) govor čovjeku omogućuje da s pomoću raznih sustava i znakova, svoja znanja, potrebe i osjećaje prenese drugim ljudima. Govor se razvija predvidivim redoslijedom, a da bi se pravilno razvio iznimno je važan sluh. S pomoću glazbe dijete razvija složenost govora. Igrajući se na prirodan i melodičan način s tekstovima pjesama, bogati se njegov rječnik (Marić i Goran, 2013).

Da bi dijete razvilo pravilan govor, bitne su dvije strukturalne sastavnice, a to su intonacija i ritam. Ove dvije sastavnice su izrazito bitne u razvoju govora djeteta jer su one prvi djetetov zvučni doživljaj, npr. kada dijete čuje uspavanku dok ga majka uspavljuje. Prema Šmit (2001) djeca od rođenja upijaju ritam na razne načine:

1. Slušanje uspavanki
2. Igranje prstima
3. Prvi koraci
4. Prve riječi
5. Uključivanje u ritam života
6. Stvaranje osobne ritmičke ekspresije (pokretne igre i brojalice)

Za razvoj govora, Šmit (2001) također ističe i važnost brojalice, a posebno u radu s djecom oštećenog sluha. „Da bi se oslobodio govor djece, i razvilo njihovo pamćenje, gotovo nema boljeg sredstva nego što su brojalice.“ (Šmit, 2001, str; 25). Glazba u razvoju govora ima veliku ulogu,

jer pjevanjem djeca obogaćuju svoj rječnik, ubrzavaju razvijanje glasa te se mogu ispraviti nepravilni ili nejasni izgovori glasova (Manasteriotti, 1981).

3.3. Utjecaj glazbe na socio – emocionalni razvoj

Glazba kod djeteta već u prvih nekoliko mjeseci života izaziva radost. Kada je dijete sretno i radosno budi se znatiželja, interes, radoznalost i povećava se aktivnost. Također, dijete od najranijih dana doživljava glazbu preko roditelja ili odgojitelja, odnosno preko prve odrasle osobe s kojom stupa u kontakt. Glazba potiče i socijalizaciju među vršnjacima, što se očituje u zajedničkom pjevanju i zajedničkim glazbenim igrama (Marić i Goran, 2013).

Glazbene aktivnosti prema Šimičić (2017) potiču djecu koja imaju slabije razvijene socijalne kompetencije da se lakše i bolje izraze. Razna istraživanja su pokazala da djeca rane i predškolske dobi, koja su imala neku vrstu glazbenog programa kao što je npr. pjevanje, sviranje i plesanje imaju bolje razvijenu empatiju i osjećaj za druge. Nadalje, grupno muziciranje i zajedničke glazbene aktivnosti potiču razvoj empatije i pozitivna socijalna ponašanja (Nikolić, 2018).

3.4. Utjecaj glazbe na motorički razvoj

Motorika je sposobnost kojom dijete skladno i svrhovito koristi svoje tijelo kako bi se kretalo i baratalo predmetima (Starč i sur., 2004). Glazba djetetu može pomoći da bolje razvije svoje motoričke vještine. Prema Marić i Goran (2013) razvoj fine motorike povećava se ako dijete koristi jednostavne udaraljke ili jednostavne glazbene instrumente. Nadalje, kretanje uz glazbenu pratnju i plesanje potiče bolji razvoj koordinacije.

Šmit (2001) ističe da dijete s pomoću pokreta doživljava trajanje. Zvuk pokreće tijelo (ruku) koja slijedi dobni ritam i tako tijelo proživljava ritam i trajanje. Zbog toga su glazbeni oblici koje stvore djeca, često pokretne igre. Slušajući glazbu djeca često koriste pokrete kao što su pomicanje tijela lijevo – desno, koraci naprijed – natrag te oblikovanje kruga.

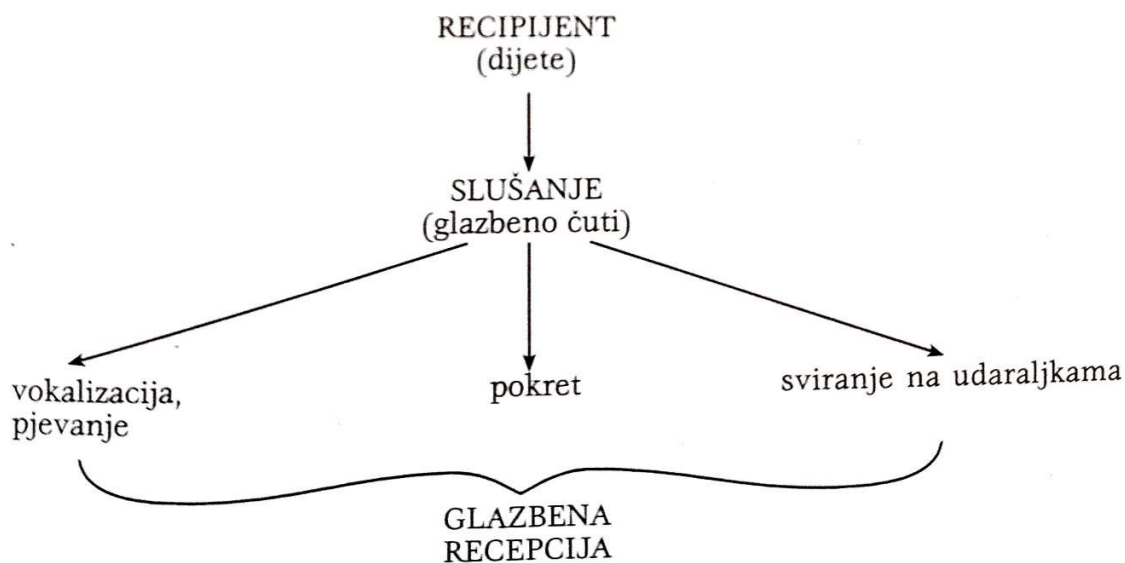
Nikolić (2018) spominje istraživanja koja su otkrila da djeca rane i predškolske dobi koja su sudjelovala u glazbenim aktivnostima, imaju bolju lakoću i finoću pokreta te bolje razvijenu

koordinaciju od druge djece. Također ističe i istraživanja koja su pokazala da učenje sviranja glazbenih instrumenata pozitivno utječe na razvoj fine motorike.

4. SLUŠANJE GLAZBE

Slušanje teče kroz vrijeme. Slušanje glazbe je proces primanja, percepcije i upoznavanja, primjećivanja i prepoznavanja glazbenih elemenata. Budući da dijete glazbu doživljava fiziološki, emocionalno i intelektualno, slušajući ju, upoznaje i prepoznaje te prati i razlikuje glazbene izražajne elemente (Sam, 1998).

Sam (1998) navodi ukupni proces slušanja u vizualnoj raščlambi:

Slika 1. Proces slušanja glazbe u vizualnoj raščlambi (Sam 1998; str. 47)

Dakle, slušanje glazbe je temeljni i integralni proces za dijete u glazbenoj percepciji. Slušanje se ostvaruje tako da se popрати nekom drugom glazbenom aktivnošću za vrijeme ili odmah nakon slušanja.

Slušanje se može pratiti kroz tri faze. Prva je faza uživanje i uroda u tonu zbog utjecaja boje i volumena tona te glazbenog ritma. Druga se faza još naziva i asocijativno slušanje. Ova se faza smatra negativnom pojavom, jer ako je asocijacija intenzivnija, slušatelj može zaključiti da je glazba izražajnija. Iako se ova faza slušanja smatra nepovoljnom, vrlo je često prisutna u glazbenom odgoju djece. Treća se faza naziva intelektualno slušanje. U ovoj je fazi slušanja glazbe slušatelj sposoban slijediti oblik skladbe, strukturu, tempo, dinamiku, ritmičke i tonske odnose, vrste instrumenata i agogiku (Sam, 1998).

Glazba perceptivnim i slušnim putem dopire do svakoga čovjeka i djeteta. Da bi dijete bilo sposobno doživjeti glazbu i razviti glazbenu osjetljivost ovisi o okolini u kojoj dijete obitava, nasljeđu te interesu djeteta. U ranom i predškolskom odgoju da bi poticali razvoj glazbene osjetljivosti, dijete mora imati jako izražen interes te mu pažnja mora biti usmjerena na skladbu koju sluša (Marić i Goran, 2013). Prema Sam (1998) postoje dvije osnovne kategorizacije slušanja, a to su pasivno i aktivno slušanje glazbe.

4.1. Pasivno slušanje glazbe

Slušanje glazbe kao kulise i bez upravljene pažnje naziva se pasivno slušanje glazbe (Gospodnetić, 2015). To je svako slušanje koje izaziva čulnu ugodu ili stvara ugodno raspoloženje. Prema Sam (1998), pasivno slušanje ne izaziva emocionalno i intelektualno uživanje.

Pasivno slušanje glazbe u ranom i predškolskom odgoju i obrazovanju jednako je važno kao i aktivno slušanje. Često se koristi kao poticaj u igri, plesu i pokretu, za uspavljivanje, te po dolasku i odlasku iz vrtića (Sam, 1998). U slučaju primjene pasivnog slušanja u radu s djecom rane i predškolske dobi ne obraćamo djeci pažnju na glazbu te govorimo onako kako bi i inače govorili. U odgojno – obrazovnom radu, glazbu se može koristiti kao kulisu u lutkarskim i dramskim predstavama, za pričanje priča, kao poziv na aktivnost, itd. (Gospodnetić, 2015).

Gospodnetić (2015) ističe da će nekada djeca, iako se radi o aktivnosti pasivnog slušanja glazbe, spontano početi plesati ili se njhati u ritmu. Neka se djeca tako zainteresiraju za puštenu skladbu te često postavljaju pitanja na koja bi odgojitelj trebao znati odgovoriti. Potaknuti glazbom, djeca nekada sama od kuće donose glazbu koju bi htjeli slušati u vrtiću. Djecu i roditelje stoga treba upoznati s vrstom glazbe koja se sluša u vrtiću i dogovoriti što je primjereno donijeti.

Rakijaš (1971) naglašava da djeca razvijaju svoj ukus tako što slušaju glazbu. Zato je od iznimne važnosti da glazbena djela koja predstavljamo djeci budu umjetnički vrijedna i primjerena razvojnoj dobi djeteta.

4.2. Aktivno slušanje glazbe

Aktivno je slušanje svjesno slušanje koje uključuje spoznaju i doživljaj. Aktivnim je slušanjem glazbe slušatelj intelektualno usredotočen na neku glazbenu pojavu. U isto vrijeme, glazba na njega djeluje emocionalno (snažna osjećajna prožimanja, duhovno spokojstvo i osobito uzbuđenje) i fiziološki (pokreti, lupanje srca, izrazi lica, itd.) (Sam, 1998).

Kada se s djecom rane i predškolske dobi rade aktivnosti aktivnog slušanja glazbe, Gospodnetić (2015) ističe da skladba ne smije biti preduga. Da bi djeca mogla biti koncentrirana i aktivno slušati, skladba ne smije biti duža od tri minute. U aktivnostima aktivnog slušanja glazbe može se koristiti vokalna, vokalna – instrumentalna i instrumentalna glazba. Ako je skladba preduga, odgojitelji bi trebali izdvojiti stavak koji im se sviđa i koji nije predug.

Sam (1998) ističe dvije formalno sadržajne mogućnosti aktivnog slušanja: cjelovito i analitičko slušanje. Cjelovito slušanje je ono slušanje u kojem je slušatelj zaokupljen cijelim glazbenim djelom. Slušateljeva percepcija će slijediti svaku glazbeno-izražajnu komponentu koja je dio cjeline glazbenog djela. Ovakvo je slušanje od izuzetne odgojne važnosti jer je ono ključni trenutak za prvi glazbeni doživljaj. Analitičko slušanje je slušanje u kojem je slušatelj usredotočen samo na pojedinu glazbenu osobitost. Tako slušatelj može biti usredotočen na boju tonu, dinamiku tempo, instrument, ritmičku pojavu, oblik i estetsku kategoriju. „Aktivno je slušanje dakle, glazbeno intelektualna sposobnost koja se stječe glazbenim odgajanjem.“ (Sam, 1998; str. 51).

Kada se provode aktivnosti aktivnog slušanja glazbe, djeca se mogu slobodno kretati po prostoru, mogu im se pokazivati aplikacije te se mogu likovno izražavati. S djecom rane i predškolske dobi trebalo bi se izbjegavati slušati glazbu analitički. Gospodnetić (2015) naglašava da je za vrijeme aktivnog slušanja glazbe poželjno šutjeti, no da bi se djeci povremeno mogle dati neke upute kao npr.: „Pusti neka te glazba nosi.“, „Čut ćete prekrasnu glazbu uz koju se može plesati ako želite“, „Glazba svakome od vas priča drugu priču – neka svatko od vas pleše sam.“, „Slušaj glazbu i pleši onako kakva je glazba.“, itd.

Puštanje glazbe u aktivnostima aktivnog slušanja u pravilu se ponavlja četiri do osam puta. Također, slušanje glazbe može biti uklopljeno u neku priču. Odgojiteljeva je dužnost da djecu uputi u glazbu i da im omogući da osjete glazbenu ljepotu. Odgojitelj će znati da je dijete ostvarilo glazbenu spoznaju i glazbeno – estetski doživljaj kada ga dijete zatraži ponovno puštanje poznate skladbe. Nadalje, jedan od pokazatelja prihvaćanja glazbe jest pokret. Glazbeni je pokret zapravo odraz ritmičkog i estetskog glazbenog osjećaja (Gospodnetić, 2015).

4.3. Odabir skladbi za slušanje glazbe

Glazba je apstraktna umjetnost koja se vokalno konkretizira. Djeca rane i predškolske dobi ne mogu još razumjeti ono što je apstraktno. Zato prema Marić i Goran (2013) djeca sluhom percipiraju tonalne odnose u glazbi i općenito zvukove u svojoj okolini.

Skladbe koje koristimo u radu s djecom trebaju biti pomno odabrane. Budući da dijete slušajući skladbu razvija sposobnost doživljavanja lijepoga u glazbenom djelu, odgojitelj treba paziti da je to glazbeno djelo umjetnički vrijedno. Glazba koju odaberemo mora u djeci pobuđivati radosne osjećaje, stvarati ugodu te biti primjerena dječjoj dobi. Na taj se način u djetetu budi pozitivan odnos prema glazbi te se stvaraju čvrsti temelji za povezanost s glazbom u kasnijoj dobi. „Svako slušanje ostavlja tragove u svijesti djeteta. Svaki dodir s glazbom odgaja dijete, formira njegov ukus i stav u životu prema umjetničkoj glazbi.“ (Marić i Goran, 2013; str. 126).

Marić i Goran (2013) ističu da instrumentalne skladbe svojim bogatim zvucima pobuđuju dječju maštu, uljepšavaju igru i stvaraju pozitivnu okolinu. Posebno naglašavaju skladbe plesnog karaktera koje mogu razigrati igru i uz koje se može zaplesati. Djeca uz skladbe plesnoga karaktera često odgovaraju s pokretom kao što je npr. stupanje ili kretanje u ritmu glazbe. Autori izdvajaju neke skladbe plesnog karaktera koje se mogu obrađivati s djecom rane i predškolske dobi: W. A. Mozart: „Mala noćna muzika“, P. I. Čajkovski: „Valcer cvijeća“, kao i ostale skladbe iz baleta Orašar, zatim J. Brahms: „Mađarski plesovi“ i A. Dvoršak: „Slavenski plesovi“. Nadalje, uz skladbe plesnog karaktera, Marić i Goran (2013) naglašavaju važnost vokalno – instrumentalnih skladbi, kao što su uspavanke. Djeca su s uspavankama upoznata od najranije dobi. One svojim nježnim karakterom simboliziraju roditeljsku ljubav i odnos prema djeci. Autori ističu nekoliko skladbi koje se mogu puštati djeci prilikom popodnevnog odmora u vrtiću: P. I. Čajkovski: „Ples

šećerne vile“ i „Kineski ples“ i A. Vivaldi: koncert „Godišnja doba“, II. Stavak „Zima“. Sve skladbe koje djeca čuju u najranijoj dobi, kasnije se mogu nadograđivati novim zamislima i služiti kao poticaj u raznim projektima.

5. POKRET I PLES

Prema Happ i Happ (2004) dijete svoje potrebe od početka iskazuje pokretima. S tom se tvrdnjom slaže i autorica Manasteriotti (1981) koja ističe da dijete već u šestom mjesecu života prelazi u „fazu hvatanja“. Također ističe da šestomjesečno dijete na glazbu odgovara pokretom. Djeca su sinkretička bića te kada čuju glazbu, pokret spontano izvire iz njih (Gospodnetić, 2015). Jacques – Dalcroze (1995) ističe da je pokret zapravo temelj svih umjetnosti. On je preteča plesa, kao što je zvuk preteča glazbe (Maletić, 1986).

Od davnina je poznato da čovjek posjeduje osjet za pokret, ravnotežu i položaj u kojem se njegovo tijelo nalazi. Osjeti za pokret su produkt našeg vlastitog kretanja u svijesti te se razvijaju sa životnim iskustvom i usavršavaju se vježbanjem i školovanjem (Maletić, 1983). Prema Škrbini (2013) svaki pokret ima svoje vremensko trajanje, tijek, prostorni put i određeni intenzitet kojim se odvija. Djeca su stalno u pokretu i njime se izražavaju. Pokret je zapravo sastavni dio djetetova života koji pruža radost i pobuđuje znatiželju. Prije nego nauče govoriti, djeca pokretima izražavaju ono što su doživjela (Mendeš i sur., 2020). Pokret također ima važnu ulogu u razvoju mozga. Prema raznim istraživanjima neuroznanstvenika, kada je kognitivna informacija povezana s pokretom, lakše i bolje se pamti i priziva u sjećanje (Miočić – Stošić i Lončarić, 2012). Pokret je usko povezan s plesom te zato aktivnosti kao što su izvođenje pokreta ili plesne aktivnosti, pozitivno utječu na tjelesni razvoj djece, kao i na razvoj kreativnosti. „Pokret je postao neiscrpno sredstvo čovjekova fizičkoga izražavanja koji svojom formom i kompozicijom omogućuje beskonačan broj različitih plesnih izričaja.“ (Šumanović i sur., 2005; str. 42).

Ples je kao i glazba od davnina prisutan u čovjekovom životu. Služio je kao izraz i reakcija na stvari koje su se događale oko ljudi. Postoje razni dokazi koji govore o plesu kao vrsti „komunikacije“ s natprirodnim silama. U starim je civilizacijama bio dio sakralnih i magičnih rituala (Maletić, 1986). Svako ljudsko biće u sebi ima potrebu za ritmičkim pokretom i plesnim izričajem. Ples je umjetnost koja je prouzročila sve umjetnosti te kao takva u čovjeku pobuđuje

opuštanje i odmak od svakodnevice (Šumanović i sur., 2005). Ples je kreativna aktivnost i u dječjim je životima najviše prisutan kroz igru. On potiče međuljudske odnose i sudjelovanje u grupnim aktivnostima. Predstavlja izazov i mogućnost za upoznavanje sebe, ali i drugih te tako utječe na razvoj samopouzdanja i samopoštovanja (Novak, 2021).

5.1. Ples kao dio igre

Igra se smatra središnjom aktivnošću djetetova odrastanja te se govori da ona zaokuplja cjelovito djetetovo biće. Ona je kompleksna djelatnost kroz koju dijete razvija svoja jezično – komunikacijska, socio – emocionalna, motorička, spoznajno – istraživačka i umjetnička iskustva. S igrom su također povezane aktivnosti stvaranja i izražavanja. Igra se svrstava u omiljene dječje aktivnosti, a poseban značaj za dijete imaju brojalice, igre dramatizacije, igre s pjevanjem i pokretne igre (Mendeš i sur., 2020).

Gregurić (2022) navodi da mlađa djeca većinu dana provedu igrajući se. Igra je dječja temeljna aktivnost kroz koju uči nove stvari i koja ga oblikuje kao pojedinca. Igrajući se, dijete se cjelovito razvija, jer igra utječe i na psihički i na fizički razvoj. Igra je ovisna o pojedincu i razvija se sukladno o razini razvoja djeteta. Također se postepeno razvija od jednostavnijih do složenijih oblika.

Maletić (1986) naglašava da se igra i ples međusobno prožimaju, stapaju i nadopunjuju. Ples izvire iz motoričkih nagona za aktivnošću i zbog toga je on najprirodnija umjetnost i najpotpuniji oblik igre. Dijete kroz ples oponaša ono što je vidjelo, čini fiktivne radnje te razvija svoju maštu i kreativnost tako što plesom personificira razna imaginarna bića, stvari i prostore. Sokolić (2015; prema Majsec Vrbanić, 2009) ističe da je u plesu bitan doživljaj i osjećaj glazbe jer oni djetetu omogućuju vlastito stvaranje pokreta. Plesom djeca intenzivnije osjećaju glazbu jer ju doživljavaju cijelim tijelom (Marić i Goran, 2013). Djeca se u plesnim aktivnostima igraju vlastitim pokretima tijela, igraju se u paru ili u skupini. Uz plesne igre i aktivnosti dijete razvija svoje motoričke sposobnosti, a posebno koordinaciju ruku, nogu i cijeloga tijela te koordinaciju pokreta u timu. Kroz plesne igre, djecu se uči da budu svjesni svojih emocija te da pokretom izražavaju svoje osjećaje (Gregurić, 2022). Nadalje, poticaji za plesne aktivnosti i igre mogu biti glazba, sviranje instrumenta, priča, pjevanje, ilustracije, itd.

5.2. Plesni odgoj

Plesni je odgoj prema Gregurić (2022) područje estetskog odgoja te ima odgojne zadatke kao što su: odgajanje djece u estetskoj suptilnosti, odgajanje djece u umjetničkom stvaralaštvu, što podrazumijeva vlastito stvaranje melodija, pjesmi, priča, plesova te upoznavanje djece sa spoznajama o ljepoti umjetnosti i čovjekove okoline. Plesni je odgoj zapravo usko vezan uz plesno – ritmički odgoj. Začetnica plesno – ritmičkog odgoja je hrvatska umjetnica i pedagoginja Ana Maletić. Ona je razradila metodu ovoga odgoja po uzoru na učenje o odgojnom plesu Rudolfa Labana i po učenjima Jacques – Dalcrozea koji ističe uloge pokreta u poučavanju i izražavanju glazbe (Janković, 2009).

Janković (2009) ističe da plesno – ritmički odgoj utječe na cjeloviti razvoj djeteta, zatim na njegovu uravnoteženost i osobnost zbog toga što:

- razvija kinestetički senzibilitet osvještavajući doživljaje koje izaziva tijelo u pokretu
- potiče stvaralački pristup pokretu i plesu, kao i kreativno izražavanje te komunikaciju putem plesnog pokreta
- razvija smisao za estetiku pokreta
- razvija koncentraciju, pamćenje i opservaciju
- potiče djecu na suradnju pokretom
- omogućuje korelaciju sa sadržajima ostalih odgojnih područja

Gospodnetić (2015) također ističe da je u ovome odgoju najvažnije razvijanje kinestetičkog osjeta, odnosno osjeta za pokret, kao i princip kreativnosti, odnosno razvijanje stvaralaštva i mašte kroz pokret. Nadalje, Gospodnetić (2015) naglašava da se u metodici glazbene kulture pokret povezuje uz glazbu te tako nastaje ples. Izdvaja također dva oblika korištenja pokreta uz glazbu s djecom rane i predškolske dobi, a to su improvizacija i osmišljena koreografija. Improvizacija znači da djeca sama na određenu glazbu smišljaju pokrete, odnosno plešu. Na taj se način potiče razvoj kreativnosti. Improvizacija bi trebala biti prisutna kod obrade brojalice, pjesmi i pri aktivnom slušanju glazbe. Drugi oblik je dakle osmišljavanje koreografije. Odgojitelj će sam osmisliti koreografiju na izabranu glazbu. Zatim će zajedno s djecom izvoditi pokrete tako da bi ga djeca oponašala. Uloga ovog metodičkog oblika je da odgojitelj osmisli koreografiju čiji će pokreti slijediti različite glazbene teme. Ovaj tip provođenja plesnih aktivnosti u odgojnoj skupini preporučuje se provoditi u srednjoj ili starijoj dobnoj skupini. Gospodnetić (2015) naglašava da je

dovoljno da odgojitelj osmisli nekoliko koreografija godišnje, dok bi na ostale skladbe djeca trebala improvizirati i pustiti da ples izvire iz njih.

Odgojitelji bi trebali biti podrška, mentori i inspiratori plesnoga odgoja. Njihova je uloga da stvore poticajno okruženje u kojem djeca mogu istraživati i učiti kroz pokrete, ples i ritam (Šarolić, 2023). To je specifični oblik estetskog odgoja koji se može povezati s ostalim odgojno – obrazovnim područjima te bi zbog toga trebao biti dostupan svakome djetetu, jer kao što je već rečeno, potiče njegov cjeloviti razvoj (Janković, 2009).

6. PRAKTIČNI DIO

6.1. Metodologija istraživanja

Istraživanje u svrhu diplomskog rada provedeno je polustrukturiranim individualnim intervjuom. Istraživanje se provodilo u dječjem vrtiću u gradu Zagrebu u periodu od 23. travnja do 24. travnja 2024. godine. U istraživanju su sudjelovale četiri odgojiteljice te dvije mješovite skupine djece od tri do šest godina, čiji je ukupni broj 27.

Istraživanje se sastoji od tri dijela. Prvi dio odnosi se na intervju s odgojiteljicama koji se odnosio na učestalost provođenja glazbenih i plesnih aktivnosti u odgojnoj skupini. Budući da se istraživanje provodilo dva dana, svaki su dan ispitane dvije odgojiteljice koje su bile u jutarnjoj smjeni kada se istraživanje provodilo. Drugi dio istraživanja odnosi se na praktični dio. S djecom su se provele aktivnosti aktivnog slušanja glazbe uz pokret. Prvog dana provedeno je aktivno slušanje glazbe uz pokret na klasičnu glazbu Petra Iljiča Čajkovskog „Ples labudova“, dok je drugoga dana provedeno aktivno slušanje glazbe uz pokret na svjetovnu/modernu glazbu Meghan Trainor „Better when I'm dancing“. Aktivnosti slušanja glazbe uz pokret provedene su zasebno sa svakom skupinom djece. Za svaku aktivnost aktivnog slušanja glazbe uz pokret prethodno je osmišljena priča koja je pratila naslov skladbe i izmjenjivala se s plesom i pokretom. Treći dio istraživanja odnosi se na polustrukturirane grupne intervju s djecom koji su se proveli nakon aktivnosti aktivnog slušanja glazbe uz pokret. Svi intervjui koji su se proveli u svrhu istraživanja snimljeni su diktafonom putem mobilnog uređaja. Prije samog provođenja istraživanja, odgojiteljicama i pedagoginji vrtića objašnjeno je da će se prikupljeni podaci koristiti samo u svrhu

izrade diplomskog rada te da će njihovi identiteti, kao i identiteti djece ostati anonimni radi zaštite podataka i njihove privatnosti.

6.2. Cilj i istraživačka pitanja

Ovim se istraživanjem željelo utvrditi koliko često odgojitelji provode glazbeno – plesne aktivnosti u odgojnoj skupini, odnosno koliko se često koriste aktivnosti aktivnog slušanja uz pokret. Također je cilj bio utvrditi zainteresiranost djece po dobi i spolu za aktivnosti aktivnog slušanja uz pokret te njihovu zainteresiranost prema klasičnoj i svjetovnoj/modernoj glazbi.

6.2.1. Pitanja iz intervjua s odgojiteljima

1. Provodite li glazbene aktivnosti u svojoj skupini i ako da, koliko često?
2. Provodite li plesne aktivnosti u svojoj skupini i ako da, koliko često?
3. Koje glazbene aktivnosti najčešće provodite?
4. S kojom vrstom glazbe provodite glazbene aktivnosti?
5. Provodite li ikada aktivnosti aktivnog slušanja glazbe?
6. Na koji način provodite aktivnosti aktivnog slušanja?
7. Plešu li djeca sama ili s odgojiteljem?
8. Osmišljavate li koreografiju i pokrete sami ili se tražite inspiraciju negdje drugdje?
9. Slušate li glazbu u skupini bez da provodite glazbene aktivnosti?

6.2.2. Pitanja iz intervjua s djecom

1. Volite li plesati?
2. Je li vam se svidjela priča?
3. Jesu li vam se svidjeli ples i pokreti?
4. Koji vam se dio najviše svidio?
5. Koji su vam se ples i priča više svidjeli?

6.2.3. Priča za skladbu Petra Iljiča Čajkovskog „Ples labudova“

Ovo glazbeno djelo pripada klasičnoj glazbi. Dio je iz baleta Petra Iljiča Čajkovskog „Labuđe jezero“. Odlomak „Ples labudova“ traje jednu minutu i 35 sekundi. Za potrebe ove priče, svaki je ples na istu skladbu bio drugačiji. Pokreti su pratili ono što se događa u određenom odlomku. Priča se sastoji od šest odlomaka između kojih se odvija ples na zadanu skladbu.

- I. U Parku Maksimiru živjela je jedna velika obitelj labudova. Bili su to Mama labudica, Tata labud i njihova tri mala labudića. Zvali su se labud Brzi, jer je plivao najbrže od svih labudova u Maksimiru. Zatim, labudica Slatkica koja je imala najljepše perje od svih labudica i labud Pospanko kojemu se uvijek spavalo i zbog toga je svugdje kasnio. U Maksimiru ima pet jezera, a naša obitelj labudova živjela je na prvome jezeru. Svakoga bi se jutro cijela obitelj probudila i otplivala jutarnji krug po jezeru pozdravljajući susjede životinje.

Ples na zadanu skladbu.

- II. Jednoga se jutro naš labud Pospanko po običaju kasnije probudio. Protrljao je svoje oči, umio se vodom iz jezera i protegnuo svoja dva lijepa krila. No tada je shvatio da njegove obitelji nema. Uplašio se i počeo dozivati: „Mama, Tata, Brzi, Slatkice!“, no nitko se nije javljao. To je čula njegova dobra prijateljica patkica Zlatica. Vidjela je kako je Pospanko uplašen i zabrinut što mu nema obitelji te mu je odlučila pomoći da ih pronade.

Ples na zadanu skladbu.

- III. Pospanko i Zlatica su napravili cijeli krug oko jezera, no nišu pronašli Pospankovu obitelj. Odjednom iz jezera izroni stara susjeda Kornjača. „Čujem da tražiš svoju obitelj. Ja sam ih jutros vidjela. Lijepo su me pozdravili, a zatim su protegnuli svoje noge i izašli iz jezera. Ako ih želiš pronaći, moraš prijeći preko ove visoke i guste trave.“. Pospanko i Zlatica su se zahvalili i odlučili krenuti kroz gustu i visoku travu.

Ples na zadanu skladbu.

- IV. Kada su prošli kroz gustu i visoku travu, naišli su na svoju prijateljicu Vjevericu koja je skupljala žirove ispod najvišeg hrasta u Maksimiru. Pitali su je li ona vidjela Pospankovu obitelj. „O da, jesam, jesam. Krenuli su preko onoga blata pa sve do drvenog mostića. Budite pažljivi ako idete preko blata. Ako zaprljate svoja krila, nećete moći letjeti.“. Zahvalili su se i krenuli preko blata.

Ples na zadanu skladbu.

- V. Kada su uspješno prošli blato, ugledali su svog prijatelja Čaplju. On je također vidio Pospankovu obitelj. „Vidio sam ih kako su protrčali pokraj moje kuće, a zatim su raširili svoja krila i poletjeli. Mislim da su otišli do petog jezera, čuo sam da je danas tamo neka proslava.“ Tako su Pospanko i Zlatica krenuli zajedno s Čapljom prema petome jezeru. Prije letenja su morali dobro razgibati krila.

Ples na zadanu skladbu.

- VI. Kada su sletjeli na jezero, imali su što i vidjeti. Na njemu je bila cijela Pospankova obitelj. I Mama i Tata i Brzi i Slatkica, baka, djed, zatim ujna i ujak, stric i strina i svi njegovi bratići i sestrične. Tada se Pospanko sjetio da je njegovom stricu danas rođendan i svi su došli na njegovu proslavu. Cijela se obitelj obradovala kada je ugledala Pospanka i njegove prijatelje te su svi zajedno zaplesali labuđi ples.

Ples na zadanu skladbu.

Slika 1. Prva skupina

Slika 2. Druga skupina

6.2.4. Priča za skladbu Meghan Trainor: „Better when I'm dancing“

Ovo glazbeno djelo pripada Pop glazbi te traje dvije minute i 56 sekundi. Zbog dužeg trajanja, ova je pjesma izrezana na tri dijela u trajanju od jedne minute, jedne minute i 59 sekundi. Priča se

sastoji od šest odlomaka između kojih se odvija ples na zadani odlomak iz skladbe. Nakon zadnjeg odlomka priče, puštena je cijela skladba te su se plesali pokreti iz sva tri odlomka skladbe.

- I. Jednom davno u dalekoj zemlji Rasplesanih nogu, živjela je djevojčica Klara. Ona je najviše od svega na svijetu voljela plesati. Iako se zemlja u kojoj je Klara živjela zvala zemlja Rasplesanih nogu, ples je bio strogo zabranjen. Kada ju nitko ne bi gledao, ona bi se odšuljala do svoje sobe i potajno plesala svoj najdraži ples.

Ples na zadanu skladbu, prvi odlomak (1 min).

- II. Jednoga dana, dok je tako plesala, u sobu joj je ušla majka. Jako se naljutila kada je vidjela Klaru kako pleše. („A zašto se mama naljutila?“ – pitanje djece). Ispričala joj je priču kako su prije stanovnici zemlje Rasplesanih nogu stalno plesali. Voljeli su plesati i plesali bi kada su bili sretni, tužni, ljuti, uplašeni, ma kada kod bi imali priliku, oni bi plesali. Jednoga dana i nitko ne zna zašto, kralj zemlje Rasplesanih nogu zabranio je ples i od tada nitko više nije plesao. Klara je odlučila da se to mora promijeniti. Istrčala je na ulicu i zaplesala svoj najdraži ples.

Ples na zadanu skladbu, prvi odlomak (1 min).

- III. Kada je Klara otplesala svoj ples, začula je veliki pljesak (svi plješćemo). Svi susjedi i svi njezini prijatelji bili su oduševljeni. Iako je ples bio zabranjen, oni su odlučili s njom zaplesati.

Ples na zadanu skladbu, drugi odlomak (1 min).

- IV. Svi su se osjećali sretno i zadovoljno nakon plesa. Odlučili su otići kralju na dvor i zamoliti ga da im vrati ples. Kada su stigli na dvor, Klara je u ime svih stanovnika zemlje Rasplesanih nogu zamolila kralja da im dopusti da opet slobodno plešu. Kralj se jako razljutio kada je to čuo. Rekao je da je zabranio ples jer je njegova kraljica jako bolesna i treba joj mir i tišina da bi ozdravila. U tome trenutku, kraljica se ustala na noge (svi ustajemo s poda) i počela plesati. Kada je Klara to vidjela odlučila je zaplesati zajedno s kraljicom.

Ples na zadanu skladbu, drugi odlomak (1 min).

- V. Nakon plesa kraljica je živnula i djelovala je potpuno zdravo. Rekla je kralju da se osjeća puno bolje. Ples je u zemlji Rasplesanih nogu najbolji lijek za tugu i bolest. Kraljica je tako dugo bila bolesna jer je kralj zabranio ples. Kada je kralj vidio da je njegova žena ozdravila, obradovao se i zaplesao sa svima.

Ples na zadanu skladbu, treći odlomak (59 sekundi).

VI. Kralj je zatim odlučio ponovno vratiti ples. Ta radosna vijest proširila se cijelom zemljom. Sada su stanovnici zemlje Rasplesanih nogu ponovno mogli plesati koliko god su htjeli i kada god su htjeli.

Ples na zadanu skladbu (dvije minute i 56 sekundi).

Slika 3. Prva skupina

Slika 4. Druga skupina

6.3. Hipoteze

Hipoteza 1: „Odgojitelji u svome odgojno – obrazovnom radu vrlo malo koriste glazbene aktivnosti.“

Hipoteza 2: „Odgojitelji u svome odgojno – obrazovnom radu vrlo malo koriste aktivnosti aktivnog slušanja glazbe uz pokret.“

Hipoteza 3: „Starija će djeca biti više zainteresirana za aktivnosti aktivnog slušanja glazbe uz pokret.“

Hipoteza 4: „Djeci će se više svidjeti aktivnost aktivnog slušanja glazbe uz pokret na svjetovnu/modernu glazbu.“

Hipoteza 5: „Djevojčice će biti više zainteresirane za aktivnosti aktivnog slušanja glazbe uz pokret od dječaka.“

6.4. Uzorak

Uzorak ispitanika za ovo istraživanje čine četiri odgojiteljice i 27 djece. Istraživanje je provedeno na dvije mješovite skupine djece u dobi od tri do šest godina. Sa svakom su se skupinom aktivnosti pojedinačno provodile.

Prvoga je dana u prvoj odgojnoj skupini bilo ukupno 16 djece (11 dječaka i pet djevojčica), dok je u drugoj skupini bilo 15 djece (šest dječaka i devet djevojčica). U drugoj se odgojnoj skupini nalazi djevojčica koja je u opservaciji psihologa zbog anksioznosti te prvoga dana nije htjela prisustvovati u aktivnosti.

Tablica 2

Broj djece po spolu i dobi prvoga dana

	I. SKUPINA		II. SKUPINA	
	Muško	Žensko	Muško	Žensko
3 godine	3	2	0	0
4 godine	1	0	1	4
5 godina	3	0	4	0
6 godina	4	3	1	5
UKUPNO	11	5	6	9

Drugoga dana je u prvoj skupini bilo ukupno 17 djece (pet djevojčica i 12 dječaka), dok je u drugoj skupini bilo ukupno 13 djece (osam djevojčica i pet dječaka). Djevojčica koja je u opservaciji psihologa zbog anksioznosti je drugoga dana prisustvovala u aktivnosti.

Tablica 3

Broj djece po spolu i dobi drugoga dana

	I. SKUPINA		II. SKUPINA	
	Muško	Žensko	Muško	Žensko
3 godine	3	3	0	1
4 godine	1	0	0	3
5 godina	2	0	4	0
6 godina	6	2	1	4
UKUPNO	12	5	5	8

6.5. Rezultati i rasprava

U raspravi će se iznijeti rezultati prikupljeni intervjuom s odgojiteljicama i s djecom koja su sudjelovala u istraživanju. Dana 23. i 24. travnja 2024. godine, intervjuirane su četiri odgojiteljice mješovitih skupina djece u dobi od tri do šest godina. U prvoj se skupini provodi redoviti cjelodnevni program, dok druga skupina provodi cjelodnevni program ranog učenja engleskog jezika. Odgojiteljice iz prve skupine bit će označene s Odgojiteljica 1 i Odgojiteljica 2, dok će odgojiteljice iz druge skupine biti označene s Odgojiteljica 3 i Odgojiteljica 4.

6.5.1. Rezultati prikupljeni iz intervjua s odgojiteljicama

Na prvo pitanje „**Provodite li glazbene aktivnosti u svojoj skupini i ako da, koliko često?**“ sve su odgojiteljice podjednako odgovorile. Glazbene se aktivnosti u skupinama provode barem jednom tjedno, ali glazba je svakako prisutna u radu s djecom svakoga dana. Odgojiteljice iz prve odgojne skupine naglašavaju da glazbene aktivnosti provode tematski uz druge aktivnosti koje provode s djecom. Odgojiteljice iz druge odgojne skupine naglašavaju da im glazbene aktivnosti izuzetno pomažu u učenju engleskog jezika s djecom te ih zato provode svakodnevno.

Odgojiteljica 1: „Radimo ih po više puta tjedno, vezano za aktivnosti koje provodimo. Vrlo često je tematski povezano, a nekada i za proslave rođendana, one vesele, plesne.“

Odgojiteljica 4: „Više, manje svakodnevno. One nam jako koriste jer imamo rano učenje engleskog jezika. Djeca najlakše nauče engleski uz pokret, uz pjesmu, uz ples.“

Drugo pitanje bilo je „**Provodite li plesne aktivnosti u svojoj skupini i ako da, koliko često?**“. Odgojiteljice iz prve skupine imaju plesnoga iskustva. Jedna je odgojiteljica bila latino – američka plesačica, dok je druga odgojiteljica folklorna plesačica. Iz toga razloga one vrlo često provode različite tipove plesnih aktivnosti s djecom. Najčešće je to učenje koreografija za priredbe i druge nastupe, zatim kada se provodi neka nova tema one plesom i pokretom omogućuju djeci da se užive i da bolje shvate te dobiju dojam o čemu se govori. Također su naglasile i provedbu plesa pisanja te folklornih plesova i igara. Odgojiteljice iz druge skupine su istaknule da se plesne aktivnosti većinom provode barem jednom tjedno uz integraciju drugih aktivnosti.

Odgojiteljica 2: „Imamo priču uz pokret, ovo konkretno što ste Vi radili. Recimo kad smo imali temu kukaca, onda smo isto oponašali recimo let leptira, let pčela. Onda nađemo nekakvu glazbenu kulisu koja sve to prati tako da se djeca još više mogu uživjeti konkretno u to.“

Odgojiteljica 3: „Uglavnom kombiniramo plesne i dramske i scenske, uglavnom integrirano.“

Na pitanje „**Koje glazbene aktivnosti najčešće provodite?**“ Odgojiteljice iz prve skupine naglasile su provođenje igara s pjevanjem, igranje uloga, pjevanje tematskih pjesmica i aktivno slušanje glazbe. Odgojiteljice iz druge skupine istaknule su učenje engleskih pjesmica te upotrebljavanje glazbe za ples ili kao kulisu u igrokazima.

Odgojiteljica 1: „Vrlo često igramo igre s pjevanjem ili s pokazivanjem radnje ili uloge mijenjaju, izabiru jedni druge i tako. I pjevanje tih pjesmica tematskih, znači ako je proljeće o proljeću, ako je životinja neka ili to. I isto tako vježbice za zapamćivanje teksta i različite tematske pjesmice.“

Odgojiteljica 4: „Naći, ili učimo pjesmice na engleskom jeziku ili pjevamo na hrvatskom jeziku, popraćene su plesom. Imamo i plesne koreografije, slušamo glazbu, tipa klasičnu glazbu. Pjevanje pjesmica, brojalice, plesne koreografije, aktivno slušanje glazbe, glazba kao kulisa. Često upotrebljavamo glazbu kao kulisu u igrokazima.“

Četvrto je pitanje glasilo „**S kojom vrstom glazbe provodite glazbene aktivnosti?**“. Odgojiteljice iz prve skupine istaknule su klasičnu i instrumentalnu glazbu, kao i dječje pjesmice poput Zagrebačkih mališana te dječje pjesmice iz Manasteriotti zbornika. Također su naglasile i

kombinaciju pop glazbe, odnosno onoga što je prikladno da djeca slušaju. Nadalje, jedna od odgojiteljica svira blok flautu te ju često upotrebljava u svome radu s djecom. Odgojiteljice iz druge skupine izdvojile su klasičnu glazbu, modernu i tradicionalnu glazbu.

Odgojiteljica 1: „Puštamo im instrumentalnu, klasičnu glazbu ili uspavanke za vrijeme odmaranja. Te dječje, Zagrebački mališani i te koji imaju te dječje pjesmice. Ja sviram blok flautu pa im nekada sviram.“

Odgojiteljica 2: „Klasična, dječje pjesmice i ove starije iz Manasteriotti zbornika i ove novije konkretno koje su sada aktualnije. Znači Zagrepčanke i dečkići koje su djeci s obzirom na suvremenost i melodije i teksta isto tako aktualni. Tako da radimo „miks“ svega.“

Na pitanje „**Provodite li ikada aktivnosti aktivnog slušanja glazbe?**“ sve su se odgojiteljice složile da provode takve aktivnosti. Odgojiteljice iz prve skupine još su navele i upotrebu ozvučenih priča. Na ovo se pitanje nadovezalo i šesto pitanje koje je glasilo „**Na koji način provodite aktivnosti aktivnog slušanja?**“. Odgojiteljice iz prve skupine su izdvojile provođenje jutarnje tjelovježbe ili nekih motoričkih pokreta uz glazbu. Zatim su istaknule i priče uz pokret u kojima oponašaju pokrete i stvaraju nove pokrete. Međutim, odgojiteljice iz obje skupine su kod ovoga pitanja naglašavale slušanje glazbe kao kulise pri slikanju ili kod odlaska na spavanje, što zapravo pripada pasivnom slušanju glazbe.

Odgojiteljica 3: „Svakodnevno aktivno slušamo glazbu, prije spavanja im isto puštamo glazbu. Da, da, glazbene igre, kao idemo u lov na medvjeda ili idemo u lov na vuka.“

Na sedmo pitanje „**Plešu li djeca sama ili s odgojiteljem?**“, odgojiteljice iz prve skupine su istaknule da kod ovih aktivnosti aktivnog slušanja one plešu dok ih djeca oponašaju. Međutim, za neke druge glazbene aktivnosti odgojiteljice iz obje skupine su navele da djeca uglavnom plešu sama, spontano, u kolu ili u parovima i to najčešće kada netko ima rođendan. Također su navele da kada se smišljaju koreografije za priredbe da obično stavljaju djecu u kolo ili u muško – ženske parove da plešu sami. Nadalje, odgojiteljice iz prve skupine navele su i upotrebu improvizacije, gdje djeci puste glazbu te oni sami smišljaju svoje pokrete.

Odgojiteljica 1: „Ima i kad oni slušaju glazbu pa onda sami, sami pokazuju. Puštali smo im Vivaldijevo „Proljeće“ i sad oni sami smišljaju pokrete. Znaju ovi već stariji te neke svoje koreografije, ajde ti naprijed, ti nazad...“

Što se tiče pitanja „**Osmišljavate li koreografiju i pokrete sami ili se tražite inspiraciju negdje drugdje?**“, odgojiteljice iz obje skupine su istaknule da sve same smišljaju koreografije i pokrete. Budući da imaju i plesnog iskustva te više godina staža, smatraju da im više ne treba npr. Internetska pomoć u osmišljavanju.

Odgojiteljica 3: „Sama smišljam, imam devet godina podloge plesanja u folkloru.“

Odgojiteljica 4: „Sama smišljam, više mi ne treba pomoć.“

Na zadnje pitanje „**Slušate li glazbu u skupini bez da provodite glazbene aktivnosti?**“, sve su se odgojiteljice složile da većinom puštaju klasičnu, umirujuću glazbu za uspavlivanje. Zatim glazbu kao instrumentalnu podlogu za vrijeme drugih aktivnosti. Također su navele i instrumentalne podloge poput glasanja životinja te puštanje glazbe za vođene likovne aktivnosti.

Odgojiteljica 2: „Znamo, recimo, kada imamo nekakve vođene likovne aktivnosti, to pustiti kao glazbenu podlogu. Znači kada nije samo tema osjećaji, nego i bilo koja aktivnost u smislu ugodaja, ugone, jer na taj način se stvara jedna mirna i opuštena atmosfera. Čak dolazi, što je isto bitno do veće koncentracije djece, ali i do veće opuštenosti, ovoga...prilikom tog likovnog rada.“

Rezultati ovoga intervjua upućuju na to da odgojiteljice ovih dviju mješovitih skupina, vrlo često provode glazbene aktivnosti različitih vrsta. Spomenule su se igre s pjevanjem, brojalice, učenje dječjih tematskih pjesmi, aktivno slušanje glazbe uz pokret, kao i pasivno slušanje glazbe prilikom vođenih aktivnosti ili kao kulisa prije spavanja. Time je dakle opovrgnuta prva hipoteza da će odgojiteljice vrlo malo provoditi glazbene aktivnosti u odgojnoj skupini. Iz intervjua je također vidljivo da odgojiteljice iz prve odgojne skupine više provode glazbene aktivnosti različitih tipova od odgojiteljica iz druge odgojne skupine. Iako se u obje skupine provode glazbene aktivnosti, aktivnosti aktivnog slušanja glazbe uz pokret su rjeđe zastupljene. Iz intervjua je vidljivo da odgojiteljice aktivno slušaju glazbu s djecom, no ne na način da je koreografija uklopljena u priču te da pokreti prate tijek priče. Aktivno je slušanje svakako prisutno u obje odgojne skupine, ali u manjoj mjeri od ostalih glazbenih aktivnosti. Stoga je druga hipoteza da će odgojitelji u svome odgojno – obrazovnom radu vrlo malo koristiti aktivnosti aktivnog slušanja glazbe uz pokret, točna.

6.5.2. Rezultati prikupljeni iz provedenih aktivnosti aktivnog slušanja uz pokret te iz intervjua s djecom

Dana 23. travnja 2024. godine, u zagrebačkom dječjem vrtiću, na dvije mješovite skupine djece u dobi od tri do šest godina, provedena je aktivnost aktivnog slušanja glazbe uz pokret na glazbeno djelo Petra Iljiča Čajkovskog „Ples labudova“. Toga je dana u prvoj odgojnoj skupini bilo 16 djece (11 dječaka i pet djevojčica), a u drugoj je skupini bilo 15 djece (šest dječaka i devet djevojčica). Aktivnost je provedena na način da je studentica sjela u krug s djecom te im je krenula postavljati općenita pitanja o Parku Maksimiru kako bi ih uvela u temu aktivnog slušanja. Pitanja za poticaj ove aktivnosti bila su: „Jeste li vi ikada čuli za Park Maksimir?“, „što se sve nalazi u Maksimiru?“, „Koje životinje žive u Maksimiru?“, „Koja je to velika ptica s prekrasnim bijelim perjem?“, „Jeste li ikada vidjeli labuda?“. Nakon predaktivnosti, uslijedila je glavna aktivnost. Iako su obje skupine djece mješovite skupine u dobi od tri do šest godina, u prvoj odgojnoj skupini ima više mlađe djece, odnosno više trogodišnjaka i četverogodišnjaka nego u drugoj odgojnoj skupini. U prvoj odgojnoj skupini sudjelovala su sva djeca, osim jednog trogodišnjeg dječaka koji se isključio na sredini aktivnosti. U drugoj odgojnoj skupini sudjelovala su sva djeca, osim djevojčice koja ima problema s anksioznošću te je u opservaciji psihologa. Nakon provedenih aktivnosti s obje skupine, može se zaključiti da su mlađa djeca iz obje skupine bila više zainteresirana od starije djece. Također su djeca iz prve skupine puno brže i bolje usvojila pokrete i ples od djece iz druge skupine. Iako su djeca iz prve skupine mlađa, brže su usvojila pokrete jer u njihovoj skupini odgojiteljice vrlo često provode plesne aktivnosti.

Nakon glavne aktivnosti djeci su postavljena pitanja o provedenoj priči i plesu. Na pitanja „**Volite li plesati?**“, „**Je li vam se svidjela priča?**“, „**Jesu li vam se svidjeli ples i pokreti?**“, sva djeca iz obje skupine su potvrdno govorila da im se sve svidjelo. Djevojčice iz druge skupine su isticale da one inače plešu i na baletu, gimnastici te na plesu. Na pitanje „**Koji vam se dio najviše svidio?**“, svako je dijete dalo odgovor, a ovo su neki primjeri:

M (prva skupina): „Kada su vidjeli obitelj.“

G (prva skupina): „Meni je bilo najbolje kad im je kornjača rekla di su oni skrenuli.“

D (prva skupina): „Meni je bilo najbolje kad su sletjeli na peto jezero.“

M (prva skupina): „Sve mi je bilo najbolje.“

K (druga skupina): „Meni se najviše sviđjelo kada je Pospanko našao svoju obitelj.“

E (druga skupina): „Meni kada se začudio što nema mame i tate.“

M (druga skupina): „Meni je bio najdraži dio kada su zajedno proslavili rođendan.“

Dana 24. travnja 2024. godine u istome vrtiću, na istim mješovitim skupinama djece provedena je druga aktivnost aktivnog slušanja glazbe uz pokret na glazbeno djelo Meghan Trainor: „Better when I'm dancing“. Nakon provedene aktivnosti s obje skupine, ponovno se moglo zamijetiti da su djeca iz prve skupine puno brže i bolje usvojila pokrete te su bila više zainteresirana za ples i koreografiju od djece iz druge skupine. Dakle, nakon provedenih aktivnosti, može se zaključiti za je treća hipoteza da će starija djeca biti više zainteresirana za aktivnosti aktivnog slušanja glazbe uz pokret, netočna. Mlađa su se djeca puno lakše i brže uključila u obje aktivnosti od starije djece. Također, toga su dana u obje grupe prisustvovala sva djeca, čak i djevojčica koja ima problema s anksioznosti.

Nadalje, nakon provedene aktivnosti, ponovno je uslijedio kratki intervju s djecom. Na pitanja „**Je li vam se sviđjela priča?**“ i „**Jesu li vam se sviđjeli ples i pokreti?**“, sva su djeca potvrdno govorila da im se sviđjelo. Na pitanje „**Koji vam se dio najviše sviđio?**“, svako je dijete ponovno dalo odgovor, a ovo su neki primjeri:

M (prva skupina): „Meni je bilo najbolje kad je Klara plesala.“

I (prva skupina): „Kada je Klarica malo plesala, onda je i kraljica s njom plesala.“

L (prva skupina): „Kad su svi plesali s kraljem na kraju.“

K (druga skupina): „Meni se najviše sviđjelo kada je kralj vratio ples.“

M (druga skupina): „Meni se najviše sviđjelo kad su došli u dvorac pa je kraljica počela plesati.“

Budući da je toga dana bila provedena i druga aktivnost, djeci je bilo postavljeno pitanje „**Koji su vam se ples i priča više sviđjeli?**“. Većinom su djeca iz obje skupine govorila da su im se obje priče i oba plesa jednako sviđjela te se nisu mogli odlučiti što im je bolje. Međutim, nekoliko dječaka iz prve skupine, te jedna djevojčica i dva dječaka iz druge skupine, rekli su da im se više sviđjela priča o obitelji labudova.

F (prva skupina): „Meni je kada su labudi imali rođendan.“

M (prva skupina): „Meni labudovi.“

E (prva skupina): „Meni se svidjelo sve.“

R (druga skupina): „Oba dvoje mi se svidjelo.“

K (druga skupina): „Labudi!“

M (druga skupina): „Oba dvoje.“

Na temelju provedenih aktivnosti aktivnog slušanja glazbe uz pokret te provedenih intervjua s djecom, može se zaključiti da su se djeci podjednako svidjele priče i koreografije i na klasičnu i na svjetovnu/modernu glazbu. Međutim, nekolicina djece je više preferiralo priču i ples na klasičnu glazbu Petra Iljiča Čajkovskog. Također, peta hipoteza da će djevojčice biti više zainteresirane za aktivnost je netočna. Dječaci, a pogotovo dječaci mlađe dobi, bili su više zainteresirani za aktivnosti aktivnog slušanja glazbe uz pokret nego djevojčice njihove dobi.

Sva su djeca tijekom obje aktivnosti bila vrlo zainteresirana. Nakon provedene druge aktivnosti ispitali su hoće li biti još novih priča i plesa. Po izrazima djece i njihovim izjavama, može se zaključiti da se ovakve aktivnosti aktivnog slušanja ne provode često ili ih se uopće ne provodi u tome obliku. Također, iz intervjua s odgojiteljicama moglo se uvidjeti da neke odgojiteljice nisu upoznate s metodom aktivnog slušanja glazbe u kojem su integrirani priča i ples koji prate glazbeno djelo. Budući da je intervju bio polustrukturiranog tipa, kroz razgovor s odgojiteljicama, moglo se zaključiti da pojedine ne razlikuju aktivnosti aktivnog i pasivnog slušanja glazbe. Odgojiteljice su dovoljno kompetentne i u glazbenom i u plesnom smislu. Međutim, trebale bi se oformiti radionice ili seminari u kojima bi se detaljno govorilo o pojedinim aktivnostima i u pasivnom i u aktivnom slušanju. Te bi radionice ili seminari trebali sadržavati i praktične primjere koji bi odgojiteljicama potaknuli inspiraciju za češće provođenje ovakvih aktivnosti.

7. ZAKLJUČAK

Glazba i ples su bitni faktori u cjelovitom razvoju djeteta. Osim što utječu na motorički, socio – emocionalni, psihički i govorni razvoj, oni imaju i odgojnu komponentu. U današnjem svijetu, djeca su izložena različitim vrstama glazbe. Stoga je važno od samih početaka djecu upoznavati s kvalitetnom glazbom i umjetnički vrijednim djelima. Kroz glazbene i plesne aktivnosti djeca razvijaju i ostvaruju svoje potencijale.

Veliku važnost u glazbeno – plesnom odgoju ima aktivno slušanje glazbe. Kroz aktivno slušanje glazbe, djeca rane i predškolske dobi razvijaju svoj senzibilitet za glazbu. Istraživanje koje je provedeno u svrhu ovoga diplomskog rada potvrdilo je činjenicu da djeca vole te da su jako zainteresirana za aktivnosti aktivnog slušanja glazbe uz pokret. Djeci prije svega treba dati odgovarajuće poticaje kako bi se zainteresirali za aktivnost. Aktivno slušanje glazbe uz pokret kod djece rane i predškolske dobi utječe na razvoj glazbenih kompetencija, motoričkih, ali i dramskih i scenskih vještina. Kroz provedeno istraživanje može se zaključiti da odgojitelji provode razne glazbene aktivnosti s djecom, no upravo aktivnosti aktivnog slušanja glazbe uz pokret upotrebljavaju rjeđe ili ga uopće ne koriste u obliku glazbenog djela u koje su integrirani priča i ples. Da bi takve aktivnosti češće provodile, potrebno je osmisliti seminare ili dodatne tečajeve, koji bi odgojiteljima dali potrebna znanja i vještine da budu kompetentni u provođenju ovakvih aktivnosti.

LITERATURA

- Dundović, N. i Sam Palmić, R. (2012). Glazba u dječjem vrtiću. *Dijete, vrtić, obitelj: Časopis za odgoj i naobrazbu predškolske djece namijenjen stručnjacima i roditeljima*, 18(70), 11-13. Preuzeto: 2.7.2024.: <https://hrcak.srce.hr/123764>
- Dugonjić, M. (2016). Uloga glazbene kulture u odgoju djece predškolske dobi. Završni rad. Sveučilište u Zagrebu, Učiteljski fakultet, Zagreb.
- Dominis, A. (2021). Procjena glazbenih sposobnosti djece rane i predškolske dobi. Diplomski rad. Sveučilište u Zagrebu, Učiteljski fakultet, Zagreb.
- Enciklopedija.hr: Muzikalnost. Preuzeto 3.7.2024.: <https://www.enciklopedija.hr/clanak/muzikalnost>
- Gospodnetić, H. (2015). Metodika glazbene kulture za rad u dječjim vrtićima I. dio. Zagreb: Mali profesor d.o.o.
- Gregurić, S. (2022). Pokret s plesom kod male djece. *Varaždinski učitelj- digitalni stručni časopis za odgoj i obrazovanje*, 5 (10), 1-5. Preuzeto: 16.7.2024.: <https://hrcak.srce.hr/broj/19583>
- Happ, E., Happ, R. (2004). *Skočizvuk*. Zagreb: NAJ – DOMUS.
- Janković, I. (2009). Umjetnost pokreta i plesa u ranoj i predškolskoj dobi: plesno-ritmički odgoj. Preuzeto: 18.7.2024.
- Jaques – Dalcroze, E. (1995). *Glazba i plesač*. Zagreb: Naklada MD i Biblioteka Gesta.
- Majsec Vrbanić, V. (2009). Poticanje glazbom i njezinim elementima. *Dijete, vrtić, obitelj: Časopis za odgoj i naobrazbu predškolske djece namijenjen stručnjacima i roditeljima*, 15 (56), 20-24. Preuzeto: 2.7.2024.: <https://hrcak.srce.hr/164816>
- Maletić, A. (1983). *Pokret i ples*. Zagreb: Kulturno – prosvjetni sabor Hrvatske Zagreb.
- Maletić, A. (1986). *Knjiga o plesu*. Zagreb: Kulturno – prosvjetni sabor Hrvatske Zagreb.
- Manasteriotti, V. (1981). *Prvi susreti djeteta s muzikom – priručnik za roditelje i sestre odgajateljice u dječjim jaslicama*. Zagreb: Školska knjiga.
- Marić, Lj. i Goran, Lj. (2013). *Zapjevajmo radosno – metodički priručnik za odgojitelje, studente i roditelje*. Zagreb: Golden marketing – Tehnička knjiga.
- Mendeš, B., Marić, LJ. i Goran, Lj. (2020). *Dijete u svijetu igre – Teorijska polazišta i odgojno – obrazovna praksa*. Zagreb: Golden marketing – Tehnička knjiga.
- Miočić – Stošić, A. i Lončarić, D. (2012). Rana stimulacija mozga i kognitivne sposobnosti djece predškolske dobi. *Dijete, vrtić, obitelj: Časopis za odgoj i naobrazbu predškolske djece namijenjen stručnjacima i roditeljima*, 18 (70), 28 – 30. Preuzeto: 16.7.2024.: <https://hrcak.srce.hr/123770>

- Nikolić, L. (2018). Utjecaj glazbe na opći razvoj djeteta. Napredak: Časopis za interdisciplinarna istraživanja u odgoju i obrazovanju, 159 (1-2), 139-158. Preuzeto: 5.7.2024.: <https://hrcak.srce.hr/202779>
- Novak, M. (2021). Važnost plesa u male djece u školi. Varaždinski učitelj- digitalni stručni časopis za odgoj i obrazovanje, 4 (5), 1-5. Preuzeto: 16.7.2024.: <https://hrcak.srce.hr/broj/19583>
- Rakijaš, B. (1971). Muzički odgoj djeteta. Zagreb: Školska knjiga.
- Rojko, P. (2012). Metodika nastave glazbe: teorijsko –tematski aspekti. Osijek: Sveučilište J. J. Strossmayera, Pedagoški fakultet Osijek.
- Sam, R. (1998). *Glazbeni doživljaj u odgoju djeteta*. Rijeka: Glosa d.o.o
- Starc, B., Čudina – Obradović, M., Pleša, A., Profaca, B. i Letica, M. (2004). Osobine i psihološki uvjeti razvoja djeteta predškolske dobi. Zagreb: Golden Marketing-Tehnička knjiga.
- Sokolić, M. (2019). Slušanje glazbe u ranoj i predškolskoj dobi djece. Završni rad. Sveučilište u Rijeci, Učiteljski fakultet, Rijeka.
- Šarolić, M. (2023). Plesno-ritmički odgoj u ranoj i predškolskoj dobi. Završni rad. Sveučilište u Splitu, Filozofski fakultet, Split.
- Šimičić, M. (2017). Glazba kao komunikacija. Završni rad. Sveučilište u Zagrebu, Učiteljski fakultet, Zagreb
- Šmit, M. B. (2001). *Glazbom do govora*. Zagreb: Naklada Haid.
- Šumanović, M., Filipović, V. i Sentkiralji, G. (2005). Plesne strukture djece mlađe školske dobi. *Život i škola časopis za teoriju i praksu odgoja i obrazovanja*, 14 (2), 40 – 45. Preuzeto: 4.7.2024.: <https://hrcak.srce.hr/file/39521>
- Vidulin, S. (2016). Glazbeni odgoj djece u predškolskim ustanovama: mogućnosti i ograničenja. *Život i škola: časopis za teoriju i praksu odgoja i obrazovanja*, LXII (1), 221 – 223. Preuzeto: 2.7.2024.: <https://hrcak.srce.hr/165136>
- Zadro, E. (2020). Na koji način glazbene aktivnosti utječu na cjelovit razvoj djece vrtićke dobi. Završni rad. Sveučilište u Zagrebu, Učiteljski fakultet, Zagreb.

IZJAVA O IZVORNOSTI ZAVRŠNOG RADA

Izjavljujem da je moj diplomski rad izvorni rezultat mojeg rada te da se u izradi istoga nisam koristila drugim izvorima osim onih koji su u njemu navedeni.

(vlastoručni potpis studenta)